

ARTIKKEL 7: Kliimamuutuste mõju Euroopa põllumajandusele: Väljakutsed ja lahendused

1. Sissejuhatus

Kliimamuutus viitab pikaajalistele muutustele temperatuurides ja ilmastikumuutustes. Need muutused võivad olla loomulikud, mis on tingitud päikese aktiivsuse muutustest või suurtest vulkaanipursetest. Kuid alates 19. sajandist on kliimamuutuste peamiseks põhjustajaks olnud inimtegevus, mis on peamiselt tingitud fossiilsete kütuste, näiteks kivisöe, nafta ja gaasi põletamisest.

Kliimamuutuste kahjulikud mõjud on juba praegu tunda kogu Euroopas. Äärmuslikud ilmastikunähtused, sealhulgas hiljutised kuumalained paljudes ELi piirkondades, põhjustavad juba praegu majanduslikku kahju põllumajandustootjatele ja ELi põllumajandussektorile. Tulevane kliimamuutus võib pikemate kasvuperioodide ja sobivamate kasvutingimuste tõttu avaldada ka positiivset mõju, kuid seda mõju tasakaalustab sektorit negatiivselt mõjutavate ekstreemsete sündmuste sagenemine.

Käesoleva artikli eesmärk on seega anda põhjalik ülevaade sellest, kuidas kliimamuutused mõjutavad tõsiselt Euroopa põllumajandust, ning tuua esile, kuidas uuenduslikud algatused võivad pakkuda praktilisi ja jätkusuutlikke lahendusi nende probleemide leevendamiseks.

2. Kliimamuutuste mõju Euroopa põllumajandusele

Põllumajandus on üks sektoritest, mida kliimamuutused kõige enam mõjutavad. Euroopa põllumajandustootjad kannatavad juba praegu suureneva kuumuse, põua ja üleujutuste all - need on samad mõjud, mida mõned roheline poliitika meetmed püüavad ära hoida.

Kliimamuutused on süvendanud äärmuslikke ilmastikutingimusi Euroopas, mis mõjutab oluliselt põllumajandust. Temperatuuri tõus ja ebakorrapärased sademed on põhjustanud põllumajandustootmise vähenemise. Näiteks jõudis oliiviõli tootmine ELis 2023. aasta juunis lõppenud 12 kuu jooksul kõigi aegade madalaimale tasemele, mis oli tingitud põuast Euroopa peamistes tootjates.

Mulla degradeerumine ja veepuudus on kasvavad probleemid. Euroopa Keskkonnaagentuuri (EEA) andmetel on oodata, et kliimamuutuste negatiivsete mõjude tõttu väheneb Lõuna-Euroopas oluliselt põllu- ja loomakasvatustoodang, mis võib viia maa kasutamata jätmiseni.

3. Väljakutsed põllumajandustootjatele

Euroopa põllumajandustootjad seisavad kliimamuutuste tõttu silmitsi mitmete väljakutsetega, sealhulgas tootmiskulude tõusu, põllumajandustoodete kvaliteedi ja koguse vähenemist ning vajadust kohandada oma põllumajandustavasid uute kliimatingimustega.

- Äärmuslikud ilmastikunähtused: Ekstreemsed ilmastikunähtused, nagu kuumalained, põuad ja üleujutused, põhjustavad märkimisväärset majanduslikku kahju. Näiteks hoiatasid Itaalia põllumajandustootjad, et seni kõige kuumemal aastal hävitab ebatavaliselt soe ja kuiv ilm nende saaki. Äärmuslikud kuumalained on põhjustanud ulatuslikke saagikahjustusi ja kariloomade kaotusi.
- Veepuudus: Veepuudus mõjutab juba praegu põuaohtlike Vahemere piirkondade põllumajandustootjaid. Itaalia, mis on üks kõige raskemini mõjutatud riiki, seisab 2022. aastal

silmitsi ühe kõige tõsisema põuaga. Hispaanias on valitsus teatanud, et enam kui viiendik maast on suures ohus muutuda viljatuks.

- Kahjurid ja haigused: Kliimamuutused süvendavad ka uute kahjurite ja haiguste teket. Näiteks on Hispaania riisikasvatavad näinud, et nende saagikus on vähenenud seene tõttu pärast seda, kui EL keelustas pestitsiidi, mida nad selle vältimiseks kasutasid.

4. Kavandatud lahendused

Arvestades paljusid probleeme, mida kliimamuutused Euroopa põllumajandusele tekitavad, on leitud ja välja pakutud erinevaid lahendusi kliimamuutuste mõju leevendamiseks ja põllumajandustavade kohandamiseks uute kliimatingimustega. Mõned neist on esitatud allpool:

- Paremad põllumajandustavad: Vastavalt Euroopa Keskkonnaameti aruandele on oluline, et ELi tulevane poliitika hõlbustaks ja kiirendaks üleminekut säästvamatele põllumajandustavadele. Soovitatakse kohanemismeetmeid, nagu kliimaga kohandatud põllukultuuride kasutuselevõtt, täiustatud niisutustehnika, põllumetsade ja agrometsanduse rajamine, põllukultuuride mitmekesisdamine ja täppispõllumajandus.
- Toetav poliitika: ELi kohanemisstrateegia on Euroopa kohanemismeetmete peamine tõeskeht. Oluline on kohanemise integreerimine ELi eri poliitikavaldkondadesse, sealhulgas ühisesse põllumajanduspoliitikasse (ÜPP). Põllumajandusettevõtete tasandil ei rakendata kohanemist siiski sageli rahastamise, poliitilise toetuse ja tehniliste teadmiste puudumise tõttu.
- Toiduainesüsteemi ümberkorraldamine: Kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks peab Euroopa oma toidusüsteemi ümber korraldama. See hõlmab väetiste kasutamise parandamist, sõnnikuhoolduse tõhusust ja loomade tootlikkust aretuse kaudu. Samuti on vaja muuta tarbijate käitumist, näiteks süüa vähem liha ja vähendada toidujäätmeid.
- Rahastamine ja toetus: EL peaks seadma prioriteediks kohanemismeetmete rahastamise ühise põllumajanduspoliitika rakendamise kaudu. Oluline on parandada juba olemasolevate kohanemismeetmete tõhusat kasutamist, mis aitab säilitada kohalikke ökosüsteeme ja bioloogilist mitmekesisust.

5. Kokkuvõte

Kliimamuutused kujutavad endast Euroopa põllumajanduse jaoks märkimisväärseid väljakutseid, sealhulgas äärmuslikke ilmastikunähtusi, veepuudust ning uusi kahjureid ja haigusi. Siiski on võimalik neid mõjusid leevendada, rakendades toetavat poliitikat, parandades põllumajandustavasid ja restruktureerides toidusüsteemi. Nende uute oludega kohanemine on Euroopa põllumajanduse jätkusuutliku tuleviku tagamiseks hädavajalik.

6. Allikad

Abnett, K. (2024, 14. veebruar). Explainer: Kuidas kliimamuutused mõjutavad Euroopa põllumajandustootjaid. Reuters. <https://www.reuters.com/business/environment/how-climate-change-affects-europes-farmers-2024-02-14/>.

Kliimamuutused ohustavad Euroopa põllumajanduse tulevikku. (2019). Euroopa Keskkonnaagentuur. <https://www.eea.europa.eu/highlights/climate-change-threatens-future-of>

ÜRO. (n.d.). Mis on kliimamuutus?. <https://www.un.org/en/climatechange/what-is-climate-change>

Kliimamuutustega kohanemine Euroopa põllumajandussektoris. (n.d.). Euroopa Keskkonnaagentuur. <https://www.eea.europa.eu/publications/cc-adaptation-agriculture>.

Dimitris, Akritidis., Prodromos, Zanis., Roxanne, Suzette, Lorilla. (2023). Kliimamuutuste mõju Euroopa agrokliimaatilistele tsoonidele erinevate RCP-de korral. doi: 10.5194/egusphere-egu23-1235